Trafi Liikenteen turvallisuusvirasto
Trafiksäkerhetsverket

LAUSUNTO

Päiväys/ Datum 29.5.2018

Dnro/Dnr TRAFI/200044/03.03.01/2018

Viite/ Referens HE 28/2018 vp

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Liikenteen turvallisuusviraston asiantuntijalausunto: HE 28/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle säteilylaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Liikenteen turvallisuusvirastolta kirjallista asiantuntijalausuntoa. Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) kiittää mahdollisuudesta antaa asiasta lausunto.

Vaarallisten aineiden kuljetuksia koskeva lainsäädäntö määrittelee radioaktiivisten aineiden kuljetusten turvallisuusvaatimukset, joilla saadaan aikaan säteilyn, kriittisyysturvallisuuden ja lämpövaarojen riittävä valvontataso ihmisille sekä omaisuudelle ja ympäristölle. Vaatimukset perustuvat kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) ohjeisiin radioaktiivisten aineiden turvallisesta kuljettamisesta. Säännösten tavoitteena on luoda vaatimukset, jotka on täytettävä, jotta turvallisuus voidaan taata ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä säteilyn vaikutuksilta radioaktiivisten aineiden kuljetuksessa. Nyt ehdotetun lain päämäärät ovat vastaavia: sen tarkoituksena on suojella terveyttä säteilyn aiheuttamilta haitoilta sekä ehkäistä ja vähentää säteilystä aiheutuiva muita haittavaikutuksia.

Ehdotuksen mukaan säteilyturvallisuusdirektiivin edellyttämänä vaadittaisiin lupaa kaikille toimille, joihin liittyy korkea-aktiivisia umpilähteitä. Siten lupavaatimus sekä siitä johtuva kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuus kohdistuu myös korkea-aktiivisten umpilähteiden maantie- ja rautatiekuljetuksiin. Nykyisin kaikkien radioaktiivisten aineiden kuljetus on vapautettu turvallisuusluvasta.

Uutena velvollisuutena ehdotuksessa on myös 72 § 3 momentin säännös, jonka mukaan säteilylähteen kuljetuksen suorittajan on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle turvallisuuslupaa edellyttävästä säteilylähteen kuljetuksesta ennen kuljetukseen ryhtymistä tai säteilylähteen saapumista Suomeen. Pykälän valtuussäännöksen mukaan tiedoista, jotka on annettava vastaanottajalle säteilylähdettä luovutettaessa, annettaisiin Säteilyturvakeskuksen määräyksinä. Trafi kiinnittää huomiota siihen, että myös vaarallisten aineiden kuljetuslainsäädännön mukaan tiettyjen radioaktiivisten aineiden kuljetukselle on haettava kuljetuksen hyväksyntä ja tehtävä ennakkoilmoitus Säteilyturvakeskukselle. Siten mahdolliset etukäteen tehtävät erilaiset lupahakemukset ja ilmoitukset on toivottavaa saada hoidettua mahdollisimman yksinkertaisesti ilman eri lainsäädännöistä johtuvia päällekkäisiä vaatimuksia toiminnan harjoittajille.

Trafi pitää hyvänä, että kuljetustoiminnassa säteilyturvallisuusasiantuntijan ja säteilyturvallisuusvastaavan kelpoisuusvaatimuksissa otetaan huomioon vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa tarkoitettu turvallisuusneuvonantajan pätevyys. Trafi pitää tärkeänä, että tällä pätevyydellä tarkoitetaan pätevyyttä, joka kattaa tai jolla on erikoistuttu nimenomaan radioaktiivisten aineiden kuljetukseen.

Trafi pyytää huomioimaan, että kuljetustoimintaan ehdotetut lupa- ja ilmoitusvaatimukset sekä säteilyturvallisuusasiantuntijan ja -vastaavan nimeämisvaatimukset ovat kuljetusyrityksille uusia ja voivat vaikuttaa kuljetusten saatavuuteen ja kustannuksiin.

Anu Häkkinen
johtava asiantuntija
Liikenneoikeus
Liikenteen turvallisuusvirasto, Trafi